

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ РЕЛОКОВАНИХ ГРОМАД З ВІЙСЬКОВО-ЦИВІЛЬНИМИ АДМІНІСТРАЦІЯМИ

Пидорич Руслан Олександрович

аспірант,

Запорізький національний університет

З початку широкомасштабного вторгнення РФ в Україну з метою підвищення ефективності публічного управління і підсилення управлінської вертикалі на прифронтових територіях та у релокованих громадах створюються військово-цивільні адміністрації. Ця форма суб'єкта публічного управління є специфічною для України, її діяльність постійно вимагає вдосконалення під нові виклики та завдання які ставить перед нами воєнний час.

Специфіка функціонування військово-цивільних адміністрацій (ВЦА) у контексті взаємодії з військовими частинами, державними органами, органами місцевого самоврядування (ОМС), правоохоронними органами на територіях, де вони перебувають тимчасово, є однією з тем, що підлягає глибокому осмисленню і вдосконаленню.

Визначено ключову проблему – конфлікт повноважень між ВЦА та ОМС громади, обмеженість ресурсів (фінансових, кадрових та матеріально-технічних), необхідність в складних умовах постійно визначати пріоритети в потребах між запитами громади та військових. Існує необхідність у комплексі рішень, спрямованих на підвищення ефективності управління, збереження ролі місцевого самоврядування та підготовку до відновлення демократичних інституцій після війни [2].

Військово-цивільні адміністрації створюються як тимчасовий інститут влади для забезпечення життєдіяльності громади в умовах війни [1]. Основною проблемою взаємодії є дублювання та обмеження повноважень органів місцевого самоврядування, особливо у питаннях життєзабезпечення переміщеного населення громади та надання відповідних соціально-побутових та адміністративних послуг.

Для вирішення проблеми потрібне чітке правове розмежування компетенцій, гарантії фінансової автономії громад, створення широкого кола каналів комунікації з мешканцями громади та формування висококваліфікованого кадрового резерву [3].

ВЦА мають виконувати роль «тимчасового мосту» між централізованим управлінням та демократичною моделлю для можливості максимально ефективного повернення до повноцінного функціонування ОМС громади після деокупації [4].

Основна проблема та шляхи її вирішення

Проблема	Шлях вирішення
Невизначеність правового статусу ВЦА та їх співвідношення з громадами	Внесення змін до законодавства; чітке розмежування повноважень
Обмеження фінансової автономії місцевих бюджетів	Закріплення гарантованих джерел доходів громад; створення спільних фондів
Недостатня комунікація між ВЦА та населенням	Консультації, дорадчі ради, цифрові інструменти участі
Втрата кадрового потенціалу на місцях	Залучення місцевих кадрів, створення спільного кадрового резерву
Підготовка до відновлення самоврядування після війни	Покроковий план реінтеграції; залучення громад до стратегічного планування

Підвищення ефективності взаємодії громад з військово-цивільними адміністраціями можливе лише за умови правового унормування їх співіснування, збереження фінансової автономії місцевого самоврядування, формування спільного кадрового резерву та створення дієвих каналів комунікації які забезпечать доступність, прозорість та достовірність висвітлення діяльності ВЦА та ОМС, а також нададуть можливість зворотного зв'язку для оперативного вирішення потреб населення громади.

Суттєвим і важливим фактором є інформаційна робота та зв'язок з громадянами, які залишились на окупованій території. Основа такої роботи має бути побудована на аналізі соцмереж та каналів (в тому числі і ворожих), гуманітарні контакти з представниками громад, інформування про зниклих осіб, майно та інше, що може сприяти захисту інтересів громадян. Необхідно дотримуватись режиму максимальної толерантності до громадян, які постійно перебувають під загрозою переслідувань та катувань.

Основною метою ефективної взаємодії між органами місцевого самоврядування і ВЦА є безперервність державного управління та стане запорукою швидкої реінтеграції території у післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про військово-цивільні адміністрації» від 03.02.2015 № 141-VIII.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку утворення військово-цивільних адміністрацій» від 05.08.2015 № 595.
3. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР.
4. Децентралізація в умовах війни: виклики та перспективи відновлення місцевого самоврядування. Аналітична доповідь / Центр політико-правових реформ. Київ, 2023.
5. Реформа публічного управління в Україні: монографія / за ред. В. Ребкала. Київ: НАДУ, 2021.